

Percepcja świata przez rodzeństwo dzieci niepełnosprawnych

czwartek, 01 kwietnia 2010 16:46

Celem mojej pracy magisterskiej było ukazanie sytuacji rodzeństwa dzieci autystycznych: jego problemów, pragnień oraz funkcjonowania w rodzinie oraz w grupie rówieśniczej.

Przedmiotem badań były dzieci posiadające rodzeństwo autystyczne zróżnicowane pod względem płci i wieku.

Badania przeprowadziłam wśród rodzin zrzeszonych w Regionalnym Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Autystycznych i Ich Rodzin w Rudzie Śląskiej oraz w oddziale Krajowego Towarzystwa Autyzmu w Katowicach, którym bardzo dziękuję za wypełnienie ankiet.

Po pierwsze, wyniki badań ukazały, że zdrowe rodzeństwo dzieci autystycznych pozytywnie spostrzega swoją osobę, a dzięki temu jest otwarte na problemy innych, nie żyje tylko własnymi sprawami. Chorobę swego rodzeństwa postrzega jako coś normalnego, ma do niej pozytywny stosunek. W stosunku do autystycznego rodzeństwa przejawia współczucie, chęć niesienia pomocy. Zdrowe rodzeństwo dzieci autystycznych negatywnie odbiera stosunek społeczeństwa do problemu autyzmu. Uważa, że społeczeństwo niewiele wie na temat tej choroby. Ich autystyczne rodzeństwo często wzbudza powszechne zainteresowanie swoim zachowaniem i wywołuje sensację.

Po drugie, zdrowe rodzeństwo dzieci autystycznych docenia znaczenie rodziny w swoim życiu. Deklaruje przywiązanie i pozytywny stosunek do członków rodziny (również do autystycznego rodzeństwa), wyraża swoje silne związki uczuciowe z członkami rodziny. Wyniki badań wskazują, że rodzeństwo dzieci autystycznych przejawia cechy prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego. Bardzo pozytywnie wyraża się o rodzinie jako całości oraz o autystycznym rodzeństwie oraz deklaruje silne związki uczuciowe i przywiązanie do członków rodziny. Pozytywny obraz rodziny wyłaniający się z wyników badań może świadczyć o tym, że rodzeństwo dzieci autystycznych miało w przebiegu rozwoju zaspokajane potrzeby emocjonalne i psychiczne.

Po trzecie, zdrowe rodzeństwo dzieci autystycznych nie czuje się gorsze przez fakt posiadania niepełnosprawnego brata lub siostry. Nie czuje społecznego odrzucenia ani napiętnowania. Jednocześnie zachowanie własnego brata lub siostry często je krępuje, szczególnie w obecności osób spoza rodziny lub, gdy zachowania te przybierają charakter destrukcyjny i agresywny. Do swojego autystycznego rodzeństwa nastawione jest jednak pozytywnie obarczając winą za negatywny odbiór autyzmu niewiedzę i brak świadomości społeczeństwa.

Podsumowując wyniki badań można wysunąć przypuszczenie, że posiadanie autystycznego rodzeństwa wpływa na percepcję świata przez rodzeństwo dzieci autystycznych. Charakteryzują się one dużą wrażliwością na problemy innych ludzi, bezinteresowną chęcią niesienia pomocy swemu rodzeństwu, silnymi związkami uczuciowymi z innymi członkami rodziny, empatią. Jednocześnie negatywnie odczuwa społeczny odbiór autyzmu, co jest przyczyną tendencji do niższej samooceny, przeżywania uczuć lęku, niepewności, czasem zawstydzenia z powodu zachowania swojego brata lub siostry.

Rodzina wychowująca dziecko autystyczne boryka się z licznymi problemami. Są to zarówno problemy natury ekonomicznej wiążące się często z niemożnością podjęcia pracy zawodowej przez matkę, co sprawia, że rodzina cierpi niedostatek, jak i problemy natury społecznej, związane z izolacją i napiętnowaniem rodziny dotkniętej niepełnosprawnością.

Sposób radzenia sobie z tymi problemami przez rodzinę, determinacja rodziców w walce o rozwój dziecka autystycznego, zasady moralne wyznawane przez rodziców oraz wzory postępowania przez nich prezentowane są warunkiem prawidłowego rozwoju społecznego i moralnego ich zdrowych dzieci.

Uwrażliwienie społeczeństwa na problem autyzmu przyczyniłoby się pewnością do lepszego zrozumienia przez nie sytuacji rodzeństwa i rodziny dzieci autystycznych.

Alina Stosor